

Güney, Güney-Güney İşbirliğine Hazır mı?

Melissa Andrade, International Policy Center for Inclusive Growth

Güney-Güney işbirliğinin bir sürü fayda sağlayacağı yönünde büyük beklentiler var. Pek Güney'deki hükümetler işbirliği için gerçekten hazırlar mı? Bunu yapmak için gereken kapasiteleri var mı? Örneğin ticaret politikalarında bu kapasiteye sahip oldukları şühesiz, ama sosyal kalkınma alanında pek çok boşluk bulunuyor.

Kuzey-Güney işbirliği karmaşık bir kurumsal mimari üzerinde kurulmuştur. Yıllar boyunca çok taraflı ve iki taraflı işbirliği kuruluşları finansmana dair kılavuz ilkeleri, uzmanlar, araştırma alanları, bölgesel ofisler ve lojistik düzenlemelerle işbirliği için bir temel kurmuşlardır. Güney'de ise en iyi politika uygulamalarının değiş tokuşunu kolaylaştıracak bu tür bir yönetim uzmanlığı her zaman bulunmayabilmektedir.

Politikaları bir bağlamdan alıp diğerine uyarlamak çok fazla uzmanlık, planlama, yabancı bağlamın tanınmasını ve karşılıklı beklentileri temel alan bir diyalog gerektirmektedir. Kalkınmakta olan ülkeler, dış politika üzerinde çalışan bakanlıklar dışında etkin bir işbirliğine girmek için gereken araçlardan halen yoksundurlar. Tepedeki siyasetçilerin tüm ülkelerin küresel arenada daha iyi bir yere gelmelerini sağlama vizyonuna sahip olmalarına karşın, bakanlıklar bu tepe vizyonun hâlâ gerisinde kalmaktadır.

Önümüzdeki bazı zorluklara bir göz atalım. Güney'de ülkelerin işbirliği yapabilmelerini sağlayacak çok az sistemli kapasite gelişimi vardır ve hükümetlerin işbirliği yapma kapasitesini geliştirmeye de çok az yatırım yapılmaktadır (Andrade, 2009). Personel eksiklikleri yaygındır ve uluslararası işbirliği bir sürü iç talebin karşısında ikinci planda kalmaktadır. Yeni ortaklarla, etkin ve zamanında bir işbirliğini sürdürmek için gereken kurumsal düzenlemeler, yetersizdir. Örneğin sosyal kalkınma alanında Güney-Güney işbirliğini desteklemeyi amaçlayan Mercosur Sosyal Enstitüsü henüz geçtiğimiz yılın sonunda kurulmuştur.

İletişim de bir engeldir. Çin nasıl çok Çinliyse, Brezilya da çok Brezilyalı ve Hindistan da çok Hintli'dir. Bu, her bir ülkenin kendi kültürü ve ulusal kimliğiyle gurur duymaması gerektiği anlamına gelmemektedir, ama diğerlerinin deneyimleriyle ilişki kurmak - sadece kendi deneyimlerini aktarmakla yetinmeyip aynı zamanda da öğrenmek - temel bir gereksinimdir. Ayrıca, Güney'de başarılı politikalara dair bilginin akışını iyileştirmek de gerekmektedir. Güney'deki ülkelerin sosyal kalkınma bakanlıklarının web siteleri ziyaret edildiğinde, ulusal dil dışındaki dillerde çok az ve genellikle de yerel meselelere dair bilgi olduğu görülmektedir. Hükümetler küresel düşünmemektedirler ve izleyicileri de ulusaldan ibaret kalmaktadır.

İşbirliği, Kuzey-Güney diyalogunun tekrarlanmasından kaçınılması için iki yönlü bir süreçten fayda sağlayacaktır. Bu, sadece orta gelirli ülkelere değil düşük gelirli ülkelere de bir şeyler öğrenmek anlamına gelmektedir. Şu anda Latin Amerika -Afrika ve Asya -Afrika arasında hiç olmadığı kadar değiş tokuş yapılmaktadır.

Gelecek ne getirecek? Güney'deki diğer ülkeler hakkında öğrenme süreci can alıcı hale gelecektir. Gelir transferi programları Brezilya'da ve Güney Afrika'da bu kadar işe yararken diğer düşük gelirli ülkelere doğru genişleme konusunda neden bu kadar zorluk yaşanıyor? Diğer ülkelerdeki bilgi akışı bu denli sorunluyken, Şili nasıl oluyor da sosyal politikaların faydalanıcılarını tespit etmek için bütünleşik bir veri tabanı geliştirebiliyor? IPC'nin nakit transferlerine ilişkin *Poverty in Focus* yayınında açıklanan bu meseleler Güney'deki küresel oyuncuların hazırlanmasında ele alınmak zorundadır.

Yeni donörler ortaya çıktıkça hesap verilebilirliğe daha çok gereksinim duyulacaktır ve kamuoyu giderek daha çok önem kazanacaktır. Britanya'nın ve İsveç'in yurttaşları paralarının alıcı ülkelerde nasıl harcılandığıyla nasıl

ilgileniyorlarsa, Brezilya'nın, Çin'in ve Güney Afrika'nın yurttaşları da bunu bilmek isteyeceklerdir. İşbirliğine yönelik onca çaba ne işe yarıyor? Hangi sonuçlara ulaşıyor? Hızlı bir şekilde sanayileşmekte olan ülkelerde bu tür soruların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Güney'deki işbirliği; işbirliği programlarının tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi alanları da dahil olmak üzere kendi bilgi birikimini geliştirmek zorunda kalacaktır. Aynı zamanda, BM Genel Kurulu tarafından 2007'de kaydedilmiş olduğu gibi, tutarlı bir mesajı açık ve net bir şekilde ifade etmek ve program uygulamasına hız kazandırmak zorunda da kalacaktır.

önünde bulundurulduğunda, mevcut ve gelecekteki meydan okumalar daha da netleşmektedir. Güney ülkeleri bu kısıtlamaları ele alacak kapasiteyi geliştirene kadar bağlantıların kurulması için yine nirengiye (*triangulation*) gereksinim duyulacaktır. İşbirliğinin sadece teknik kısmına değil, aynı zamanda ve özellikle kalkınmakta olan ülkelerin "katı politikalar"ın ötesindeki alanlarda da işbirliği ve bilgi aktarımı yapma kapasitelerine de yatırım yapılması gerekmektedir. Çok kutuplu bir ortam tesis etmenin maliyetleri vardır; ancak ortaya çıkmakta olan bu Güney-Güney ortaklıklarını destekleyecek yeni bir kurumsal mimarinin yaratılması elzemdir.

Güney-Güney işbirliğine yönelik küresel iştah göz

Kaynaklar:

Andrade, Melissa. (2009). 'Africa-Brazil Cooperation on Social Development: Challenges and Perspectives', yazisi bu Konferans için hazırlanmıştır'Redefining South-South Cooperation: Africa on the Centre Stage', Mumbai, 23–25 February 2009.
Hailu, Degol and Veras, Fabio (2008). (eds) 'Poverty in Focus', No. 15, August, Brasilia, International Poverty Centre.

Çevirmenler:Gülay Bozdağ,Zeynep Kökkaya